

Millî Savunma Yüksek Kurulu Kanunu tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/539)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71-772, 6-1503

20 . IV . 1949

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 19 . IV . 1949 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Millî Savunma Yüksek Kurulu kanunu tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

Ş. Günaltay

Gerekçe

Birinci Dünya harbine kadar harbin karakteri (askeri) idi;

Harbin hazırlanması ve yapılması daha çok askerlere ait teknik meseleler gibi görünüyordu.

Birinci dünya harbinin ilk aylarından itibaren harb (topyekûn) bir mahiyet almaya başladı ve bu harbten sonra, harb hazırlıklarını (topyekûn harb) esasına göre düzenlemiş olan milletler İkinci Dünya harbinde bunun çok faydelerini gördüler. Böyle hareket etmemiş olanlar ise ağır ve felâketli kayıplar verdiler, çöküntülere uğradılar.

Bugün bütün devletler harb hazırlıklarını, topyekûn Millî Savunma esasına istinat ettirmektedir.

Topyekûn Millî Savunma, millî varlığı tecavüz karşı korumak için Devletin ve milletin bütün maddî ve mânevi kuvvetlerini savunma harbi için barışta hazırlamak, tecavüz vukuunda bunları hep birden seferber etmek ve savunma savaşını bütün kuvvetlerle yaparak zafere ulaşmak demektir.

Bizde, bugünkü topyekûn Millî savunma çalışmalarına esas olan, 1931 tarihli millî seferberlik yönetmeliği ile çoğu, İkinci Dünya Harbi başladıktan sonra bu konuda yapılmış olan yönetmeliklerdir. Bunlar tamamiyle eskimiş olup maksadı sağlamaktan uzak bulunmaktadır.

Topyekûn Millî savunma üzerindeki çalışmalar Millî Savunma Bakanlığının ve Genelkurmanın, ilgili Bakanlıklarla temaslarıyla yapılmakta ise de, bütün bu çalışmalar maksadı sağlamaya yeter bulunmamaktadır.

Bütün Devlet teşkilâtıyla özel kurumların topyekûn Millî savunma çalışmalarını organize edecek ve bütün çalışmaları bir elden idare ve devamlı suretde koordine edecek bir (Millî Savunma Yüksek Kurulu) na olan kesin ihtiyaç sebebiyle ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Birinci madde — Topyekûn yurt savunması göreviyle ödevli olarak bir kurulun kurulması, kanun hükmüne istinat edebileceğinden, bu madde kaleme alınmıştır.

Bütün memleket ve milleti ilgilendiren ve topyekûn millî savunma işleriyle görevli olan bir kurulun tabii başkanlığının Anayasanın 40 nci maddesine göre Başkomutanlığı temsil eden Cumhurbaşkanı'nın uhdesinde olması doğru görülerek maddenin ikinci fıkrası yazılmıştır.

İkinci madde — Kurulun kuruluşuna dairdir. Kurula, yürütme sorumluluğunu taşıyan Başba-

kanın başkanlık etmesi, üye olacak bakanların da zamanın şartlarına göre ve Başbakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca seçilmesi ve barışta harb kuvvetlerinin komutasını haiz olan Genelkurmay Başkanının kurul üyeleri arasında bulunması uygun görülmüştür.

Topyekûn millî seferberlik plânının, gerektiğinde tam olarak uygulanmasını sağlamak millî savunma kurulunun görevleri arasında bulunmaktadır. Seferde harb kuvvetleri komutanlığına tâyin edilecek zat, cephelerin hareket ve faaliyetleriyle orduların ihtiyacını yakinen bildiği cihetle seferde harb kuvvetleri komutanının kurulun tabîi üyesi olması lüzumlu görülmüştür.

Maddenin son fıkrası, kurulun yetkili uzmanlar istişare edebilmesini sağlamak üzere yazılmıştır.

Üçüncü madde — Millî Savunma Yüksek Kurulunun başlıca görevlerini göstermektedir.

Dördüncü madde — Millî Savunma Yüksek Kurulunca alınmış olan kararlardan doğrudan doğruya icra edilebilecek olanların uygulanmasını sağlamak üzere tebliği icap ettiğinden bu madde yazılmıştır.

Beşinci madde — Kurulun uzun fasılâlarla toplanmasını önlemek ve devamlı olarak çalışmasını sağlamak için en az ayda bir defa toplanması uygun görülmüştür.

Altıncı madde — Millî Savunma Yüksek Kurulunun çalışmalarını hızlandırmak ve yazı işlerini yürütmek üzere bir genel sekreterlik kurulması uygun görülmüştür. İşin ehemmiyet ve hususiyeti itibarıyla genel sekreterin doğrudan doğruya Başbakana bağlı olması uygun bulunmuştur.

Yedinci madde — Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreterinin tâyin usulünü göstermektedir.

Sekizinci madde — Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreterliğinde çalıştırılacaklar ihtiyaca göre değişebileceğinden muayyen adetle tahdidi doğru görülmiyerek Millî Savunma Kurulu tarafından tesbiti ve bu kadroda çalıştırılacakların, daireleriyle bağlılıklarını muhafaza etmek, özlük haklarına ve terfilerine ilişkin işlemleri mensup buldukları Bakanlık ve dairelere ait olmak üzere Bakanlıklar ve katma bütçeli dairelerden veya Devlet Ekonomi Kurumundan Başbakan tarafından alınması uygun bulunmuştur. Bu memurlar disiplin ve izin bakımlarından Başbakana tâbi bulunacaklardır.

Millî Savunma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. 1/539

Karar No. 18

12 . V . 1949

Yüksek Başkanlığa

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 18 . IV . 1949 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan 20 . IV . 1949 tarihinde Komisyonumuza havale buyurulan Millî Savunma Yüksek Kurulu kanun tasarısı; Başbakan Şemsettin Günaltay ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Bay Nihat Erim, Millî Savunma Bakanı ve Bakanlık temsilcileri ve Genelkurmay Başkanvekili ve İkinci Başkanı ve Genelkurmay uzmanları ve temsilcileri hazır olduğu halde 2 . V . 1949 ve 3 . V . 1949 ve 7 . V . 1949 tarihli toplantılarında okunup incelendi.

Gerek Hükümetin hazırladığı mucip sebepler lâyihasından ve gerekse Başbakan ve diğer uzman ve temsilcilerin tamamlayıcı izahlarından anlaşıldığına ve Komisyon arkadaşlarımızın da bilgisine göre : Birinci Cihan Harbine kadar vatan müdafaası yalnız silâhlı ordulara tevdi edilmiş bir hizmet idi. Harbin kazanılması ve memleketin selâmeti yalnız ordudan bekleniyordu, ve bu hizmetin yalnız askerlere ait teknik bir vazife olduğu kanaati hâkimdi.

Fakat, Birinci Cihan Harbi esnasında elde edilen tecrübelere ve hâsıl olan kanaate göre vatan müdafaası hizmeti yalnız orduya değil bütün millete ait olduğu ve harblerin kazanılması için harbin « Topyekûn bir harb » halinde cereyan etmesi ve bunun için de gerek barış ve gerekse harb esnasında memleketin bütün kaynaklarından istifade edilerek milletin topyekûn seferber edilmesi ve barışta her hangi bir taarruza karşı memleketin savunması için mütemadiyen çalışması lâzımgeldiği anlaşıldı.

İkinci Cihan Harbinde; yukarda arzedilen şekilde « Topyekûn Millî Savunma » hazırlıklarını yapmış olan memleketler bu hazırlıklarından vatan müdafaası bakımından çok istifade etmelerine mukabil hazırlıklarını bu şekilde yapamayanlar ise bunun çok acı neticeleriyle karşılaşmışlardır.

Birinci Cihan Harbi neticesi dikkat nazara alınarak 1931 senesinde bir Millî Seferberlik

Yönetmeliği yapılmış ve İkinci Cihan Harbi esnasında da : Bunu sağlamak üzere daha bir takım yönetmelikler vücuda getirilmiş idi ise de ciddiyetle takip edilememiş ve bu sebeple matlup randıman alınmamıştır.

Bundan başka; 1933 senesinde de; Bakanlar Kurulu kararıyla «Yüksek Müdafaa Meclisi» kurulmuş idi ise de; bu da ahenkli bir çalışma sağlayamamış ve yurt savunması için «Topyekûn Millî Savunma» esaslarını kuramamıştır.

Halbuki; bugün topyekûn Millî Savunma hizmetleri; Devlet ödevlerinin en başında gelmektedir. Bunun icaplarını sağlamak üzere; 1946 senesinde Genelkurmay Başkanlığınca bir kanun tasarısı hazırlanıp; Başbakanlığa takdim edilmiş ise de bugüne kadar tahakkuk edememesi üzerine; Askerî Âli Şûra tekrar harekete getirilmiş ve Şûranın hazırladığı kanun tasarısı ve gerekçesi Hükümetçe lâıyk olduğu ehemmiyetle dikkat nazara alınmış ve Askerî Âli Şûranın hazırladığı bu kanun tasarısının aşağı yukarı aynı esaslarını ihtiva eden kanun tasarısı Hükümetçe hazırlanıp Yüksek -Meclise takdim edilmiş bulunmaktadır.

Topyekûn Millî Savunmayı sağlayabilmek için; memleketin; sınai, zirai, ticari, ekonomik, ulaştırma ve sağlık işlerini, topyekûn Millî Savunmayı destekliyecek şekilde tanzim etmek ve yurdun bütün kuvet ve kaynaklarından faydalanmak ve bütün vatandaşları topyekûn seferberlik için maddeten ve mânen yetiştirmek ve bunu takip ve tahakkuk ettirmek için enerjik bir teşekkül vücuda getirilmesini şiddetle ve sabırsızlıkla bekliyen Komisyonumuz Hükümetin bu teklifini şükranla karşılamıştır.

Bu kurumun, görev ve yetkileri üzerinde uzun görüşmeler yapılmıştır.

Komisyon üyelerimizin; bu teşekkül hakkındaki mütaaddit sorularına Başbakan ve Başbakan Yardımcısının ve Millî Savunma Bakanının tenvir edici izahları üzerine Hükümet teklifi-

nin kabulüne karar verilmiş ve maddelerin mükeresi sırasında :

Birinci ve ikinci maddelerin komisyon müzakerelerinde tebellûr eden fikir ve kanaate göre yeniden yazılması ve bu kurulun genel sekreterliği için devamlı ve ufak mikyasta bir kadro yapılması ve bunun; bu kanunun bir teşkilât Kanunu olması itibariyle buna bağlanması ve bu kurulda çalışacak subaylar için 1281 sayılı Kanun hükümlerinden istifade edileceği kaydının ilâve edilmesi lüzum ve kanaatine varılmış ve bunu sağlamak üzere bir Tâli Komisyon kurularak kendilerine bu vazife verilmiştir.

Tâli Komisyon; alâkalı uzman ve temsilciler de hazır olduğu halde yukarıki mevzular üzerinde çalışmış, maddelerde lüzum gördüğü değişiklikleri ve kurulun devamlı kadrosunu tesbit ederek bir raporla bunları Komisyonumuzca tevdi eylemiştir.

7 . V . 1949 tarihinde; Başbakan, Millî Savunma Bakanı ve Genel Kurmay Uzman ve temsilcileri huzurunda; Tâli Komisyonun yaptığı değişiklikler ve kadro görüşülmüş; ve komisyonca bu değişiklikler üzerinde yine bâzı tadilat yapılarak ve devamlı kodroya daha iki memur ilâve edilerek Kanun tasarısmın heyeti

umumiyesi Komisyonumuzca ve oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Savunma Komisyonu Başkanı Sözeü
Kastamonu Hatay
Korgl. A. Alptdoğan *Gl. E. Durukan*
Kâtip
Çankırı Afyon K.
Dr. A. Arkan Maddelerden bâzılarının yazılışına muhalifim.
Gl. S. Aldoğan
Ankara Ankara
M. Aksoley *Korgl. Naci Tınaz*
Balıkesir Çankırı
Orgl. İzzeddin Çalışlar *Gl. Zeki Soydemir*
Erzincan Erzurum
Ziya Ağca *Gl. V. Kocagüney*
İmzada bulunamadı
Gaziantep Gümüşane Kayseri
Gl. A. Atlı *Ş. Erdoğan* *Gl. S. Avgun*
Kırklareli Kocaeli
Korgl. K. Doğan *Koramiral Ş. Okan*
Konya Muğla
Dr. H. Alataş A. Gürsü
İmzada bulunamadı
Seyhan Van
S. Tekelioğlu *R. Oktar*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Millî Savunma Yüksek Kurulu Kanunu tasarısı

MADDE 1. — Bu kanunda yazılı görevleri yerine getirmekle ödevli olmak üzere (Millî Savunma Yüksek Kurulu) kurulmuştur.

Cumhurbaşkanı bu kurulun tabii başkanıdır.

MADDE 2. — Millî Savunma Yüksek Kurulu, Başbakanın başkanlığı altında ve onun teklifiyle Bakanlar Kurulu tarafından seçilecek Bakanlarla Genelkurmay Başkanından teşekkül eder.

Seferde harb kuvvetleri komutanı Yüksek Kurulun tabii üyesidir.

Kurul, gerektiğinde Askerî Şûra üyelerini ve her türlü uzmanları istişare için çağırabilir.

MADDE 3. — Millî Savunma Yüksek Kurulunun başlıca görevleri şunlardır :

A) Hükümetçe takip edilecek Millî Savunma politikasının esaslarını hazırlamak,

B) Bütün Devlet teşkilâtına, her türlü özel müessese ve teşekküllere ve vatandaşlara düşecek millî savunma ödev ve görevlerini tesbit ile gereken kanuni ve idari tedbirleri almak üzere yetkili makamlara sunmak,

C) B. fıkrasında yazılı tedbirlerin uygulanmasını kovuşturmak,

D) Topyekûn millî seferberlik plânını barışta hazırlamak ve gereğinde tam olarak uygulanmasını sağlamak,

E) Yurt savunmasıyla ilgili işlerden Başbakanın lüzum gösterdiklerini inceliyerek mütalâasını bildirmek.

MADDE 4. — Millî Savunma Yüksek Kurulunun kararlarından doğrudan doğruya icra edilebilecek olanlar Başbakan tarafından ilgili yerlere tebliğ olunur. Bakanlar Kurulu kararını istilzam edenler Bakanlar Kuruluna sunulur.

MADDE 5. — Millî Savunma Yüksek Kurulu en az ayda bir defa toplanır.

MADDE 6. — Başbakanın direktiflerine göre Millî Savunma Yüksek Kurulu çalışmalarını hazırlamak ve her türlü yazı işlerini yürütmek üzere

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Millî Savunma Yüksek Kurulu Kanun tasarısı

MADDE 1. — Devlet işlerinin en başında gelen topyekûn Millî Savunma görevlerini yerine getirmek üzere (Millî Savunma Yüksek Kurulu) teşkil edilmiştir.

Cumhurbaşkanı bu kurulun tabii Başkanıdır.

MADDE 2. — Millî Savunma Yüksek Kurulu Millî Savunma işlerini kordone etmekle mükellef olan Başbakanın Başkanlığı altında ve onun teklifiyle Bakanlar Kurulu tarafından seçilecek Bakanlarla Millî Savunma Bakanı ve Genel Kurmay Başkanından teşekkül eder.

Seferde harb kuvvetleri Genel Komutanı Yüksek Kurulun tabii üyesidir.

Kurul, gerektiğinde Askerî Şûra üyelerini ve her türlü uzmanları istişare için çağırabilir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

re bir (Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği) kurulmuştur.

MADDE 7. — Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreteri Genelkurmay Başkanının mütalâası alınarak Millî Savunma Bakanınca yapılacak teklif üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla tâyin olunur.

MADDE 8. — Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreterliğinin kadrosu, Başbakanın teklifi üzerine Millî Savunma Yüksek Kurulu tarafından tesbit edilir. Bu kadroda çalıştırılacaklar, daireleriyle bağlılıkları saklı kalmak, özlük haklarına ve terfilerine ilişkin işlemleri mensup buldukları Bakanlık ve Dairelere ait olmak ve disiplin ve izin bakımlarından Başbakana tâbi bulunmak üzere Bakanlıklar ve Katma bütçeli dairelerden veya Devlet Ekonomi Kurumları memur ve hizmetlilerinden Başbakan tarafından alınır.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>Ş. Günaltay</i>	Başb. Yardımcısı
	<i>Nihat Erim</i>
Devlet Bakanı ve	Adalet Bakanı
Dış. B. V.	<i>F. Sirmen</i>
<i>N. E. Sumer</i>	
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>H. Çakır</i>	<i>E. Erişirgil</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
	<i>İ. R. Aksal</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. Banguoğlu</i>	<i>Ş. Adalan</i>
Ekonomi ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>C. S. Barlas</i>	<i>Dr. K. Bayizit</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>Dr. F. Ş. Bürge</i>	<i>Cavid Oral</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>Dr. Kemal Satır</i>	<i>Reşat Ş. Sırer</i>

M. S. K.

MADDE 7. — Hükümetin 7. nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreterliğinin devamlı kadrosu ilişik cetvelde gösterilmiştir. Bu kadro Başbakanlık kadrosuna eklenmiştir.

Genel Sekreterlik kadrosunda ihtiyaca göre, geçici olarak çalıştırılmasına lüzum hâsıl olacak memurlar Başbakanın teklifi üzerine Millî Savunma Yüksek Kurulu tarafından tesbit edilir.

Geçici olarak çalıştırılacaklar daireleriyle bağlılıkları saklı kalmak, özellik haklarına ve terfilerine ilişkin işlemleri mensup buldukları Bakanlık ve dairelere ait olmak ve disiplin ve izin bakımlarından Başbakana tâbi bulunmak üzere Bakanlıklar ve Katma Bütçeli dairelerden veya Devlet ekonomi kurumları memur ve hizmetlerinden başbakan tarafından alınır.

Bu kadroda çalıştırılacak subaylar hakkında 1281 sayılı Kanunun hükümleri uygulanır.

MADDE 9. — Hükümetin 9 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin 10 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millî Savunma Komisyonunun teklifine bağlı

CETVEL

Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreterliği

Devamlı Kadrosu

Adı	Sayı	Aylığı
Millî Savunma Yüksek Kurulu Genel Sekreteri	1	Albay - Korgeneral Yalnız rütbesinin maaşını alacak bu da Millî Savunma Bakanlığınca ödenecektir.
Uzman	3	100 lira (Asli)
Muamele memuru	1	70 » »
Dosya memuru	1	40 » »
Daktilo	1	40 » »

